

Strategia SŁUŻBA CELNA 2020

Elastyczność dokonywania odpraw celnych

Informacja skrócona

Skrót wersji 0.1 z dnia 5 września 2013 r.

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Cel wdrożenia i zakres zwiększenia elastyczności dokonywania odpraw celnych w Służbie Celnej.....	3
III.	Realizacja statutowych zadań oddziału celnego.....	4
IV.	Zapasy oddział celny.....	5
V.	Centrum Urzędowe Dokonywania Odpraw.....	6
VI.	Oddział celny funkcjonujący na poziomie logicznym.....	7
VII.	Odprawa scentralizowana.....	8
VIII.	Bezpośrednia dostawa.....	8
IX.	Korzyści wynikające z elastyczności dokonywania odpraw celnych.....	9
X.	Wnioski końcowe.....	10

Niniejszy materiał jest skrótem dokumentu: "Elastyczność dokonywania odpraw celnych wersja 0.1 z dnia 5 września 2013 r."

Więcej informacji pod adresem: Departament Polityki Celnej MF
Wydział Ułatwień i Procedur Uproszczonych, tel. 22 694 48 57

I. Wstęp.

Ciągły wzrost stopnia informatyzacji Służby Celnej, w szczególności w obszarze obrotu towarowego powoduje, że zadania wykonywane w stosunku do towarów obejmowanych określonym przeznaczeniem celnym w większości przypadków realizowane są za pośrednictwem systemów informatycznych. Wdrożenie interoperacyjnych narzędzi oraz stałe ich doskonalenie w korelacji z systemem kontroli opartym na analizie ryzyka, stwarza coraz bardziej optymalne warunki dla przedsiębiorców, ułatwiając obrót gospodarczy. Koncentracja na klientach, wyjście naprzeciw ich wymaganiom i przyszłym oczekiwaniom z jednej strony zmierza do tworzenia optymalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a z drugiej pozwala Służbie Celnej zapewnić większe zasoby dla zwalczania nielegalnej działalności. Przedsiębiorcy, podstawowi klienci Służby Celnej, oczekują dostosowania metod pracy tej służby do aktualnych procesów handlu, usług i logistyki.

Właśnie perspektywa klienta jest główną osią przyszłej *Strategii działania na lata 2014-2020*, jaką Służba Celna będzie obecnie realizować. Dlatego też ujęte są w niej m.in. takie Programy jak i-CŁO oraz Zarządzanie Relacjami z Klientem. Na oczekiwania przedsiębiorców Służba Celna chce odpowiedzieć zwiększeniem elastyczności dokonywania odpraw celnych oraz - tam gdzie jest to uzasadnione i możliwe – dalszą informatyzacją i wirtualizacją czynności.

II. Cel wdrożenia i zakres zwiększenia elastyczności dokonywania odpraw celnych w Służbie Celnej.

Celem opracowania jest prezentacja nowatorskich rozwiązań wykorzystujących obowiązujące ramy prawne, możliwości zmian organizacji odpraw celnych, szersze stosowanie nowoczesnych narzędzi i technologii oraz nowoczesnego podejścia do kontroli. Rozwiązania te mają służyć zwiększeniu elastyczności dysponowania towarem przez przedsiębiorcę dzięki innowacyjnym, elastycznym metodom realizacji odpraw celnych. Procesy te mają za zadanie: zmniejszyć bariery i obciążenia administracyjne wprowadzając korzystniejsze warunki dla przedsiębiorców na bazie obowiązujących oraz planowanych narzędzi prawnych i informatycznych. Uprościć działania po stronie przedsiębiorcy, łącznie z osiągnięciem korzyści w szczególności natury ekonomicznej. Zapewnić ciągłość świadczonych usług, mających

bezpośredni wpływ na płynność obrotu towarowego z zagranicą, w chwili wystąpienia sytuacji awaryjnych. Zwiększyć efektywność działań po stronie przedsiębiorców i Służby Celnej.

Opracowując Koncepcję przyjęto, że termin - elastyczność dokonywania odpraw celnych oznacza zestaw zmian wprowadzanych przez Służbę Celną, pozwalających realizować zadania oddziału celnego w sposób bardziej dostosowany do indywidualnych potrzeb przedsiębiorców, klientów, - przy użyciu obecnych oraz planowanych do wdrożenia narzędzi prawnych, informatycznych i organizacyjnych.

III. Realizacja statutowych zadań oddziału celnego.

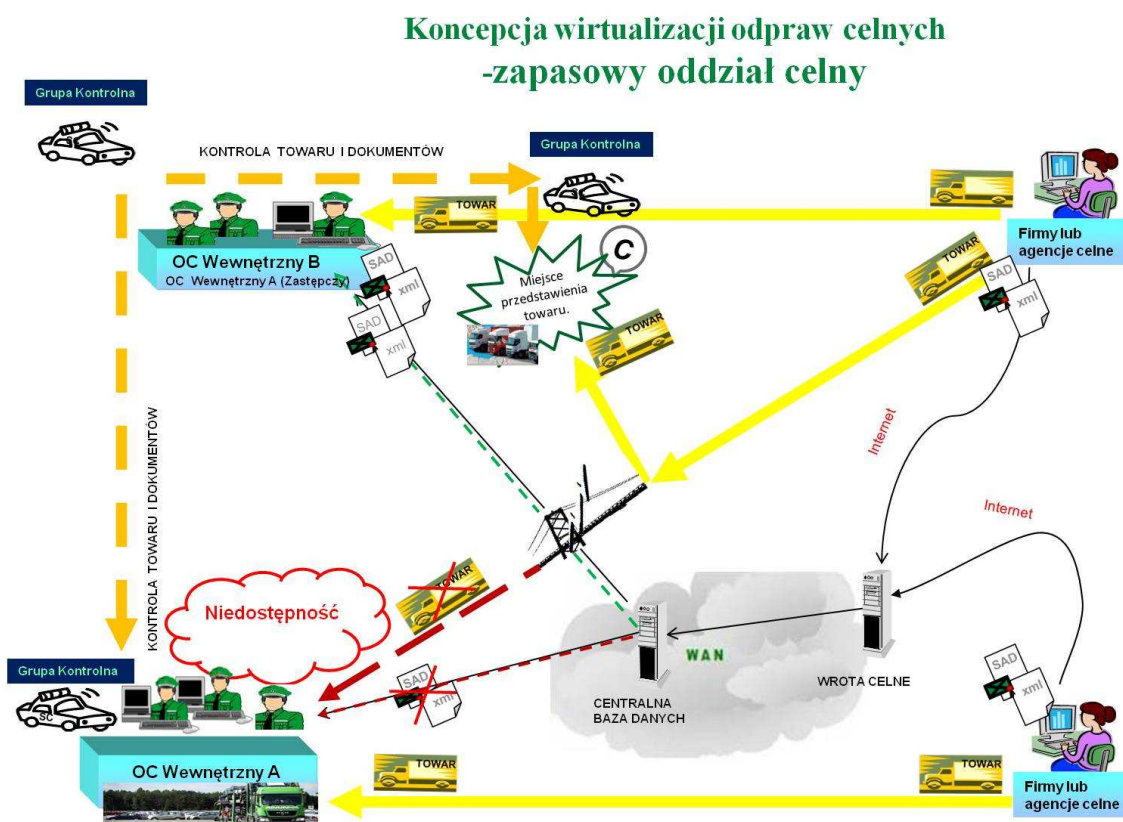
Koncepcja zakłada, że oddział celny realizuje czynności związane z obsługą obrotu towarowego, gwarantując jednocześnie odpowiedni poziom bezpieczeństwa i elastyczności działania. Już teraz większość informatycznych systemów celnych komunikuje się z przedsiębiorcami stosując wyłącznie komunikaty elektroniczne, bez konieczności dostarczania dokumentacji papierowej. Zgłoszenia celne do wywozu i tranzytu oraz powiązana z nimi komunikacja między funkcjonariuszem celnym a zgłaszającym odbywa się wyłącznie w formie elektronicznej z wykorzystaniem systemów ECS i NCTS. Także w procedurach przywozowych ilość zgłoszeń przedkładanych organom celnym w formie elektronicznej oscyluje na poziomie bliskim 100%. Powyższa tendencja ograniczania bezpośrednich kontaktów z klientem wynika z poziomu automatyzacji procesu obsługi zgłoszeń celnych, realizacji działań kontrolnych z wykorzystaniem analizy ryzyka oraz ciągłego wzrostu wykorzystywania tzw. uproszczeń, które w dużym stopniu wprowadzają samoobsługowość podmiotów w procesie objęcia towaru procedurą celną. Tym samym Służba Celna otwarta na innowacyjność i nowe rozwiązania musi wykorzystywać pojawiające się przed nią perspektywy, modyfikować dotychczasową filozofię działania, kreować nową jakość relacji z otoczeniem.

Konstrukcja przedstawionych w Koncepcji rozwiązań oparta jest przede wszystkim na możliwości obsługi zgłoszenia celnego względem towaru przedstawionego w innym miejscu. Opracowując rozwiązania uwzględniono czynności, których realizacja wymaga bezpośredniego kontaktu z klientem lub fizycznej obecności funkcjonariusza celnego w miejscu przedstawienia towaru.

IV. Zapasowy oddział celny.

Zapewnienie płynności funkcjonowania oddziałów celnych przekłada się bezpośrednio na wysokość wpływów budżetowych i w sposób istotny oddziałuje na rozwój gospodarczy kraju. Stworzenie odpowiednich procedur mogłoby zabezpieczyć przed następstwami przerwania bądź ograniczenia działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych Służby Celnej spowodowanych np. brakiem możliwości dojazdu, powodzią lub innym zdarzeniem losowym. Poniższy schemat obrazuje ideę funkcjonowania zapasowego oddziału celnego, polegającą na przejęciu zadań wyłączonych z pracy na skutek nieprzewidzianych okoliczności oddziału „A”, przez oddział „B”. W przypadku wystąpienia awarii łącza i/lub niemożności dojazdu do placówki „A”, zgłoszenia elektroniczne przesłane do systemów z kodem placówki „A” obsługiwane są przez placówkę „B”. W przypadku wystąpienia sytuacji, uniemożliwiającej także przedstawienie towaru w oddziale „A”, przedsiębiorca otrzymuje od organu celnego informację o wyznaczonym miejscu przedstawienia towaru „C”. W przypadku konieczności przeprowadzenia kontroli jest ona wykonywana w miejscu przedstawienia towarów („A” lub „C”) przez Zespół Kontrolny.

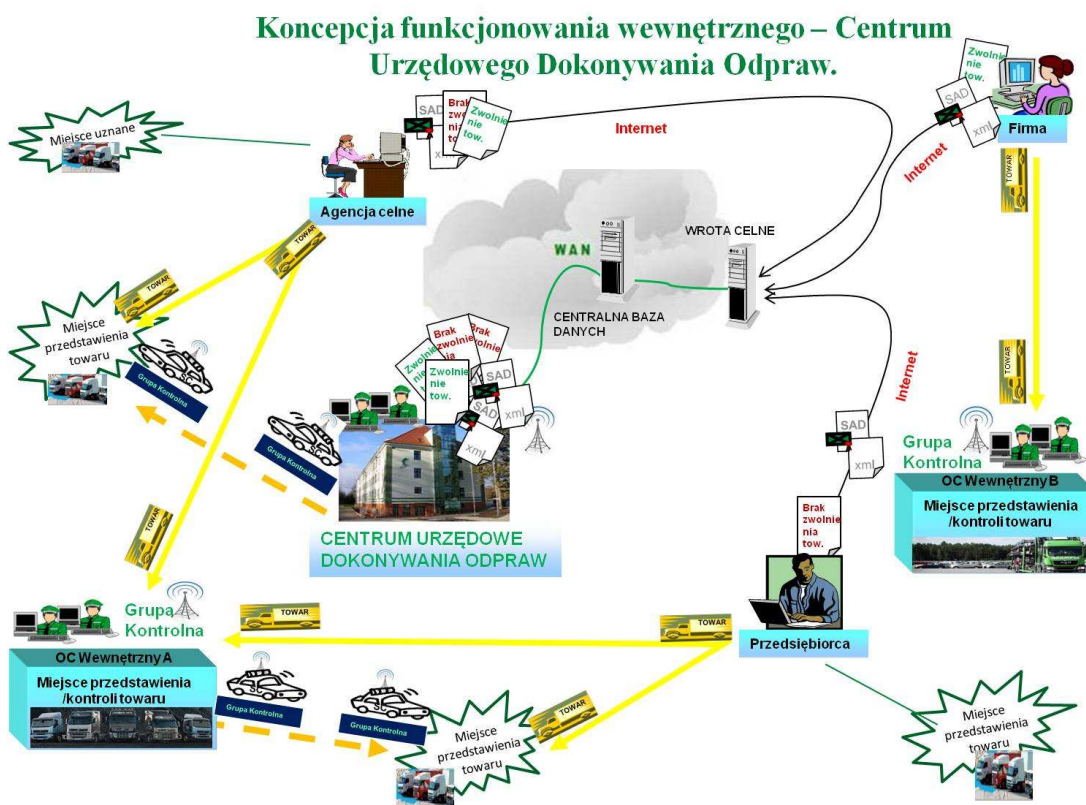
Rysunek 1 - Funkcjonowanie zapasowego oddziału celnego

V. Centrum Urzędowe Dokonywania Odpraw.

a) Oddziały celne wewnętrzne

W oddziałach celnych, w których już dzisiaj istnieje możliwość ograniczenia bezpośredniego kontaktu z klientem lub liczby czynności wykonywanych względem przedstawionego towaru, można rozważyć możliwość stworzenia, - na bazie jednego z Oddziałów Celnych, wyspecjalizowanego Centrum Urzędowego Dokonywania Odpraw (Centrum). Centrum funkcjonowałoby na poziomie właściwości jednego Urzędu Celnego, a w przyszłości ewentualnie całej Izby Celnej. Założeniem tworzenia Centrum jest rozdzielenie miejsca obsługi zgłoszenia celnego od miejsca przedstawienia towarów. Poniższy schemat obrazuje ideę funkcjonowania Centrum Urzędowego Dokonywania Odpraw, polegającą na obsłudze przez Centrum elektronicznych zgłoszeń celnych przekazywanych przez przedsiębiorców i agencje celne, odnoszących się do towarów przedstawionych w oddziałach celnych lub innych miejscach przedstawienia towarów.

Rysunek 2 - Funkcjonowanie Centrum Urzędowego Dokonywania Odpraw.

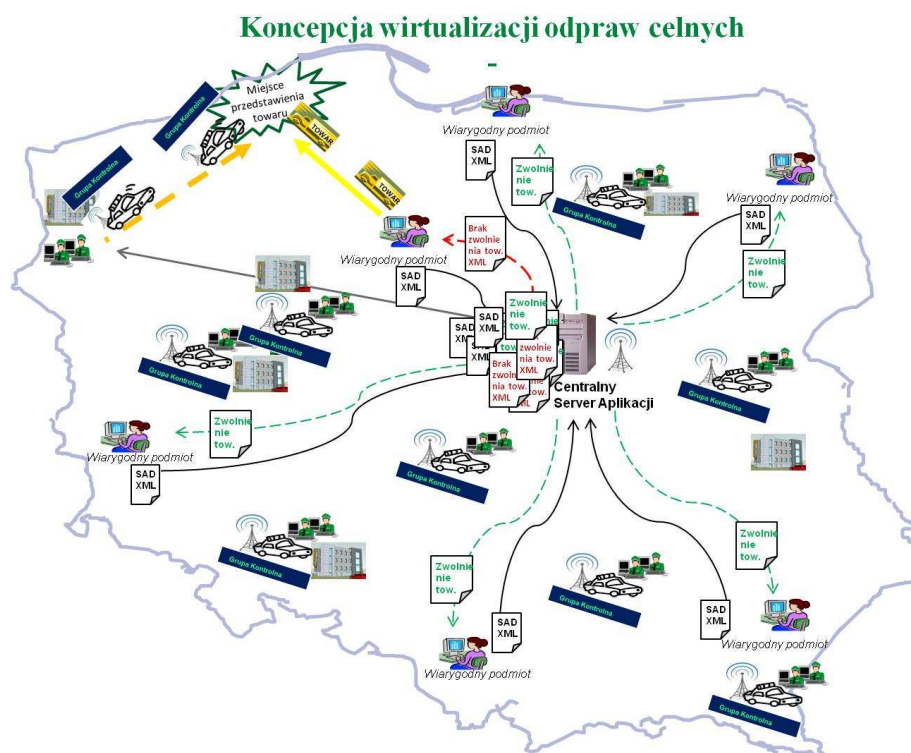

b) Kolejowe graniczne oddziały celne

Centrum Urzędowego Dokonywania Odpraw mogłoby także realizować obsługę elektronicznych zgłoszeń celnych przesyłanych do granicznego kolejowego oddziału celnego. Obecnie zgłoszenia celne w procedurach przywozowych i wywozowych obsługiwane w formie papierowej występują incydentalnie. Komunikacja pomiędzy zgłaszającym a funkcjonariuszem obsługującym zgłoszenie odbywa się za pośrednictwem elektronicznych komunikatów generowanych przez systemy ECS, NCTS, CELINA.

VI. Oddział celny funkcjonujący na poziomie logicznym.

Stopień rozwoju obowiązujących i planowanych narzędzi prawnych oraz informatycznych wskazuje, iż możliwym jest, obecnie częściowo, a w pełni może w przyszłości – wdrożenie oddziału celnego funkcjonującego jedynie na poziomie logicznym, wirtualnym tj. bez udziału funkcjonariusza celnego. Oddział ten mógłby zostać „umiejscowiony” na centralnym serwerze, a obsługa zgłoszenia odbywałaby się bez udziału funkcjonariusza celnego. Rozwiązanie to dotyczyłoby tylko uprzywilejowanych przedsiębiorców, tj. posiadających status AEO (uprzywilejowanego przedsiębiorcy). Przedmiotową ideę zobrazowano na poniższym rysunku.

Rysunek 3 - Funkcjonowanie oddziału celnego na poziomie logicznym.

VII. Odprawa scentralizowana.

Planowane jest wdrożenie w Polsce, stosowanej już w niektórych państwach członkowskich, instytucji odprawy scentralizowanej, określonej w art. 201 ust. 3 RWKC, pozwalającej na rozłączenie miejsc przedstawienia towaru od miejsca obsługi zgłoszenia celnego. Odprawa scentralizowana realizowana jest poprzez złożenie zgłoszenia celnego do wnioskowanej przez podmiot procedury celnej (np. dopuszczenie do obrotu) w formie elektronicznej do jednego oddziału celnego (urząd celny nadzoru), gdzie jest ono przetwarzane, natomiast towary fizycznie znajdują się w innym oddziale celnym (urząd celny przedstawienia). Jeśli z analizy ryzyka wynika, że powinna zostać przeprowadzona kontrola towarów, urząd celny nadzoru przesyła do urzędu celnego przedstawienia (via system informatyczny obsługujący dane zgłoszenie) odpowiedni komunikat. Urząd celny przedstawienia przeprowadza kontrolę i jej wyniki nanosi w systemie na zgłoszeniu celnym. Urząd celny nadzoru, na ich podstawie podejmuje decyzję o zwolnieniu bądź nie towarów do danej procedury celnej. Pełne wdrożenie krajowej odprawy scentralizowanej wymaga określonych funkcjonalności systemów informatycznych, które Służba Celna obecnie modernizuje i w związku z tym pełne wdrożenie odprawy scentralizowanej może mieć miejsce najwcześniej na początku 2015 r.

VIII. Bezpośrednia dostawa.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi zgłoszenia celne są przyjmowane przez organy celne pod warunkiem przedstawienia towarów (art. 63 Wspólnotowego Kodeksu Celnego (WKC)). Przedstawienie towarów oznacza zawiadomienie organów celnych w wymaganej formie, o dostarczeniu towarów do urzędu celnego albo innego miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organ celny (art. 4 pkt 19 WKC).

Na gruncie prawa krajowego (ustawa Prawo celne i rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organ celny, w którym mogą być dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego) zdefiniowano miejsca, w których poza urzędem celnym, w uzasadnionych przypadkach i na warunkach określonych przez organ celny mogą być dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego. Są to miejsca uznane i wyznaczone.

Wprowadzenie w życie koncepcji bazpośredniej dostawy ma na celu przede wszystkim:

- wprowadzenie uproszczenia dla przedsiębiorców oraz odformalizowanie czynności przy uznawaniu miejsc w celu dokonywania w nich czynności przewidzianych przepisami prawa celnego,
- elastyczne dysponowanie towarem.

Mając na uwadze obowiązujące przepisy unijne dotyczące procedury tranzytu przy koncepcji bezpośredniej dostawy przyjęto model zgodnie, z którym procedura tranzytu w ramach bezpośredniej dostawy zakończy się w innym miejscu niż urząd celny w przypadku posiadania przez podmiot pozwolenia na upoważnionego odbiorcę dla procedur tranzytowych (art. 372 ust. 1 lit. e i art. 454a RWKC). Po zakończeniu operacji tranzytowej przez upoważnionego odbiorcę w tym samym miejscu przedsiębiorcy będą mogli przedstawić towar do następnej procedury celnej.

Bezpośrednia dostawa może być ofertą dla podmiotów z segmentu niskiego ryzyka realizujących przewóz towarów transportem drogowym, jako osób wiarygodnych dla organów celnych. Uwzględniając obecne możliwości systemów informatycznych możliwa jest do wdrożenia w krótkiej perspektywie czasowej jednocześnie zachowując wymogi kontroli oraz ułatwień.

IX. Korzyści wynikające z elastyczności dokonywania odpraw celnych.

Biorąc pod uwagę propozycje rozwiązań opisane w niniejszej Koncepcji zidentyfikowano korzyści, możliwe do osiągnięcia zarówno po stronie klienta, jak i Służby Celnej, do których w szczególności zaliczyć należy:

- poszerzenie form dokonywania odpraw celnych, a przez to dostosowanie do zindywidualizowanych potrzeb przedsiębiorców,
- skracanie czasu odpraw, co powinno przyspieszyć obrót gospodarczy,
- szersze możliwości przedstawiania towaru poza oddziałem celnym, co usprawni łańcuch logistyczny i ułatwi dysponowanie towarem przez przedsiębiorcę,
- zmniejszenie kosztów po stronie przedsiębiorców,

- możliwość efektywnego wykorzystania obowiązujących instytucji prawnych, w tym odprawy scentralizowanej, umożliwiającej dokonywanie zgłoszeń celnych w innych miejscach niż przedstawianie towarów, w sposób zautomatyzowany, bardziej korzystny dla przedsiębiorców,
- zapewnienie ciągłości usług celnych w przypadku awarii i innych zdarzeń,

a także:

- wypełnienie celów *Strategii działania na lata 2014- 2020 „SŁUŻBA CELNA 2020”* oraz postulatów wynikających *explicite* z dokumentów oraz strategii opracowanych na poziomie krajowym oraz europejskim,
- efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów kadrowych i infrastruktury, w szczególności wynikające z koncentracji zadań w ustalonym obszarze podmiotowym lub rzeczowym w zakresie obsługi zgłoszeń celnych w Centrach Urzędowych Dokonywania Odpraw,
- usprawnienie funkcjonowania samej Służby Celnej (efektywna alokacja posiadanych zasobów),
- zapewnienie płynności realizacji działań przez oddziały celne w sytuacjach uniemożliwiających im wykonywanie zadań statutowych.

X. Wnioski końcowe.

Przeprowadzona analiza potrzeb przedsiębiorców oraz funkcjonujących obecnie i planowanych do wdrożenia w Służbie Celnej narzędzi prawnych i teleinformatycznych, wskazała na konieczność przedstawienia dalszych możliwości zwiększania elastyczności odpraw celnych takich jak:

- **zapasowy oddział celny,**
- **bezpośrednia dostawa,**
- **Centrum Urzędowe Dokonywania Odpraw,**
- **jednolite pozwolenie na procedury uproszczone,**
- **krajowa odprawa scentralizowana,**

a w przyszłości

- **wirtualny oddział celny funkcjonujący jedynie na poziomie logicznym – systemowym.**

Niektóre z ww. są możliwe do wdrożenia już w chwili obecnej, przy odpowiedniej korekcie obowiązujących procedur obsługi i kontroli obrotu towarowego, inne wymagają zamian prawnych i modernizacji infrastruktury informatycznej.

Przedstawione w koncepcji formy odpraw celnych są możliwe do wdrożenia równolegle bądź odrębnie, w zależności od potrzeb i specyfiki obsługiwanych podmiotów oraz stopnia przygotowania Służby Celnej. Przedstawione w koncepcji założenia mogą być także realizowane na poziomie kraju, jednakże wymaga to dostosowania regulacji prawnych.

Reasumując, koncepcja elastyczności dokonywania odpraw celnych w Służbie Celnej wpisuje się w szeroko rozumiany **Program i-cło** – jeden z podstawowych programów nowej **Strategii działania na lata 2014- 2020 „SŁUŻBA CELNA 2020”**.

Jak wspomniano we wstępie, wdrożenie proponowanych rozwiązań ma na celu przede wszystkim **ułatwienie klientom dostępu do usług oferowanych przez Służbę Celną**, a dodatkowo optymalizację wykorzystania jej zasobów kadrowych i infrastrukturalnych - co bezpośrednio wpłynie na skuteczność oraz efektywność działań realizowanych w wewnętrznych oddziałach celnych.

